

ONDERHOUD

HOE ONDERHOUD IK MIJN INSTRUMENT?

ST. CECILIA

HARMONIE ASTEN

INHOUD

WELK INSTRUMENT BESPEEL JE?

4
VOOR IEDEREEN

8
DWARSFLUIT

12
KLARINET

16
SAXOFOON

20
VENTIELINSTRUMENT

24
TROMBONE

28
SLAGWERK

30
ST CECILIA

VOOR IEDEREEN

INSTRUMENT ONDERHOUD

Als je last hebt van een koortslip zou je met alcohol (70%, verkrijgbaar bij de drogist) je mondstuk voor de zekerheid kunnen ontsmetten.

HET PROCES

Het is de bedoeling dat je zelf naar de locatie van onderhoud gaat wanneer er iets aan het instrument is. Hiervoor vraag je eerst een akkoord aan bij de onderhoudscommissie.

Voor jeugdleden gaat dit in overleg met Rian de Boer.

Je brengt je instrument naar één van de hiernaast genoemde bedrijven. Weet je niet zeker bij wie je moet zijn, vraag het dan even.

Stap 1

Er kan op onderhoud akkoord gegeven worden op 2 manieren:

1. Uit de onderhoudslijst blijkt dat het tijd is voor onderhoud van dit instrument.
2. Je vraagt om onderhoud.

Stap 3

Na bericht lever je je instrument in en maak je samen met de reparateur een afspraak om je instrument weer op te halen.

De factuur wordt naar penningmeester@harmonieasten.nl estuurd.

BEDRIJVEN

Kleppen en Polsters

Johannes van der Waalsweg 98

5612 JD Eindhoven

040 844 35715

kleppenpolsters.nl

openingstijden : zie website

instrumenten : klarinet, sax

De blaasinstrumentenspecialist

Provincialeweg 3

5503 HA Veldhoven

040 253 7518

deblaasinstrumentenspecialist.nl

openingstijden : zie website

instrumenten : koper (en in overleg hout)

H&C dwarsfluiten

Wolfsveld 66

5712 HH Someren

0493 490 472

dwarsfluitatelier-ciliavanuffelen.nl

openingstijden : zie website

instrumenten : dwarsfluit

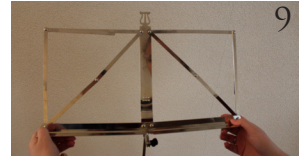
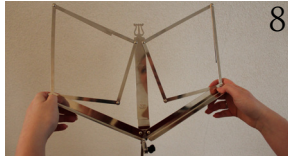
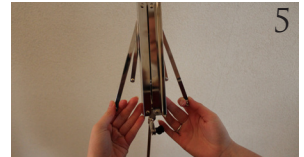
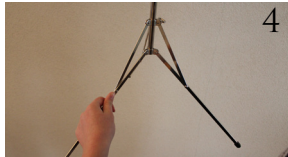
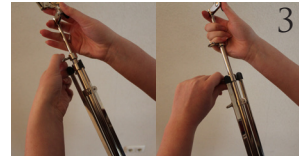
UITLEEN

Uitlenen van instrumenten aan andere verenigingen en eigen leden altijd in overleg met Rian de Boer voor blaasinstrumenten en Peter Verweijen voor slagwerkinstrumenten.

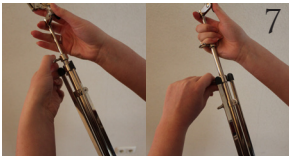
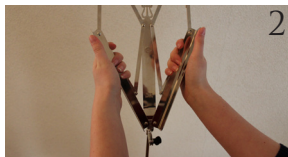
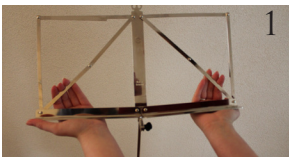
De vereniging heeft een formulier dat we invullen zodat we precies weten wie welke instrumenten heeft geleend en wanneer ze weer terug komen.

JE LESSENAAR

UITPAKKEN

INPAKKEN

BIJ WIE MOET IK ZIJN

Naam Martijn de Zoete
Instrument klarinet, fluit, piccolo
Telefoon 06-28111100
Mail martijn@anychange.nl

Naam Frans Jacobs
Instrument klarinet
Telefoon 06-48968743
Mail fm.jacobsfm@gmail.com

Naam Marc Meulendijks
Instrument saxofoons
Telefoon 06-49149956
Mail marc.els@upcmail.nl

Naam Rian de Boer
Instrument koper + jeugd
Telefoon 06-12287361
Mail rian_deboer@hotmail.com

Naam Peter Verweijen
Instrument slagwerk
Telefoon 06-36295860
Mail p.verweijen@chello.nl

Bekijk ook onze website: www.harmonieasten.nl

DWARSFLUIT

ELKE DAG

Elke keer na het spelen hoor je je fluit te poetsen. Dit doe je met een zachte doek, bijv. een stoffen zakdoek. Je wikkelt deze helemaal om de poetsstok, zodat deze stok niet zichtbaar is en de fluit niet van binnen kan beschadigen!

Stop de fluit altijd terug in de koffer! Niet op een standaard laten staan, dit is schadelijk voor de onderdelen!

ELKE WEEK IN ELKAAR ZETTEN

Een keer in de week poets je de buitenkant. Dit houdt in dat je met een zilverpoetsdoek voorzichtig de fluit afneemt. Nooit tussen de kleppen door! Gewoon de makkelijk bereikbare stukken.

Let op de polsters, de gele kussentjes onder de kleppen, deze mag je niet aanraken!

Is je fluit kapot, of komt er geen geluid uit? Probeer het niet zelf te maken! Kom even naar Els Meulendijks, zij kan je verder helpen!

1. Zorg dat je fluitkoffer op een stabiele ondergrond staat zoals een tafel. Niet op je knieën!

2. Draai de onderdelen voorzichtig in elkaar, niet duwen!

Let op: wanneer je het kopstuk en voetstuk in het middengedeelte draait, zet dan geen kracht op de kleppen!

Leg je hand voorzichtig om je fluit en kleppen heen!

Het lopen met je dwarsfluit

De gouden regel : Wanneer je loopt met je dwarsfluit heb je ook echt alleen je fluit **in de hand!** Ga geen gekke dingen doen met een duur instrument.

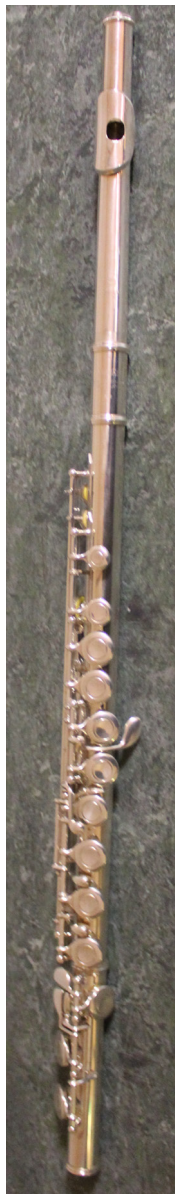

STAP VOOR STAP UITPAKKEN

SCHOONMAKEN

KLARINET

ELKE DAG

Als je in een klarinet blaast, komt er water in. Dat is water dat jij uitademt. Dat moeten we natuurlijk verwijderen, want water en hout gaan niet goed samen. Omdat je het water van boven naar beneden in de klarinet blaast, is het logisch om de klarinet van beneden naar boven schoon te maken. Gebruik een zeemleren doek met gewichtje om alle vocht te verwijderen. Droog ook alle randjes aan de binnenkant van het tonnetje, het onderstuk en de beker, voor je hem teruglegt in de koffer.

Leg je klarinet nooit neer op de kleppen. Zet hem op een standaard of leg hem neer met de gaten naar boven.

Als je water in een klepgat hebt zitten, kun je dat eruit blazen.

Als een polster plakt, kun je dat met een vloeitje oplossen. Breng het vloeitje tussen de polster en het klepgat en druk de klep dicht. Doe dat een paar keer op een ander plekje van het vloeitje. Let op dat je niet aan het vloeitje trekt als de klep dicht is. Dan trek je de polster kapot en sluit de klep niet meer.

Ga voor grotere problemen naar Frans Jacobs of Martijn de Zoete. Zij kunnen je helpen of laten het repareren.

ELK KWARTAAL

1. Invetten van de kurken. Zorg dat de kurken netjes ingevet blijven, zodat de onderdelen gemakkelijk in elkaar draaien. Gebruik hiervoor alleen kurkenvet. Als het op is, vraag een nieuwe aan de onderhoudscoördinator.
2. Oliën van de binnenkant. Omdat er water door je houten klarinet gaat, willen we ervoor zorgen dat dit niet in het hout kan trekken. Daarom moet je je klarinet aan de binnenzijde af en toe inoliën. Gebruik hiervoor alleen olie voor houten blaasinstrumenten! Andere oliën zijn schadelijk voor je klarinet. Je hebt niet veel nodig dus je kunt jaren doen met de olie. Breng wat olie aan op een ragertje dat bij je klarinet is geleverd. (Boven op dit ragertje zit een plastic dopje. Wanneer dit er niet meer op zit, beschadigt je klarinet. Vraag dan ook om een nieuw ragertje als dit gebeurt.)
3. De buitenkant hoeft je niet te oliën! Daar komt geen water en de olie plakt snel aan de polsters.
4. De kleppen mag je met een zilverpoetsdoek afpoetsen. Zet daarbij geen kracht, anders verbuig je de kleppen.

IN ELKAAR ZETTEN

- Zorg dat je koffer op een stabiele ondergrond staat.
1. Pak het bovenstuk in je linkerhand, zodat je vingers de vingergaten bedekken zonder de zijkleppen weg te drukken.
  2. Pak het onderstuk in je rechterhand. Pak hem zoveel mogelijk onderaan vast, zodat je de gaten kunt zien en geen kleppen kunt verbuigen.
  3. Hou het onderstuk zo dat je de gaten niet meer ziet. (een kwartslag naar rechts draaien). Merk op dat het brugdeel van het bovenstuk "opgetild" is en dat dit het onderste brugdeel niet kan raken.
  4. Zet de onderdelen tegen elkaar en draai ze in elkaar. Zorg dat de brug tussen het boven- en onderstuk perfect is uitgelijnd en er geen spleet zit tussen het boven- en onderstuk.
  5. Pak het onderstuk onderaan vast, zodat je geen kleppen kunt verbuigen en draai de beker erop.
  6. Pak het bovenstuk weer op dezelfde manier vast als bij 1.) en draai het tonnetje erop.
  7. Pak het tonnetje vast en draai het mondstuk erop.
  8. Uit elkaar halen in omgekeerde volgorde.

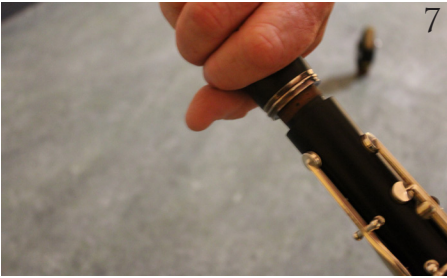
STAP VOOR STAP UITPAKKEN

LET OP!

SAXOFOON

ELKE DAG

1. Haal na het spelen altijd het riet van je mondstuk af en spoel het bij voorkeur af met water. Maak het daarna goed droog door even langs een lapje of je kleren te halen. Doe dit altijd naar de tip van het riet toe!
2. Maak je mondstuk schoon door er met bijvoorbeeld een zakdoekje doorheen te gaan. Anders vormt het achtergelaten speeksel een laagje in je mondstuk. Dit is niet erg hygiënisch en de klank van je instrument gaat hierdoor achteruit.
3. Maak ook de hals droog door er met de zakdoek doorheen te gaan. Een tip is om een veter aan de zakdoek te knopen zodat je hierdoor makkelijker door de hals kan.
4. Maak ook de beker en de body goed droog door de speciaal meegeleverde doek. Laat het touwtje met het lood in de beker zakken en trek dit door de body omhoog.
5. Bij het opbergen van je saxofoon plaats je de nekstop in de body. Laat, als de sax niet direct vervoerd wordt, de koffer een beetje openstaan zodat achtergebleven vocht nog kan verdampen.
6. Hou bij het vervoeren van je instrument altijd de deksel naar je heen toe, zo valt hij niet 'te pletter'. Laat je sax niet te lang in de standaard staan, de beste bergplaats is je koffer.

ELK KWARTAAL

Het mondstuk en de hals moeten afgespoeld worden onder de kraan. Gebruik nooit zeep of iets dergelijks, schoonmaakazijn kan echter helpen voor de hardnekkige kalkaanslag op je mondstuk, maar ben hier voorzichtig mee. Leg je mondstuk nooit in een bakje met water of azijn, het zou erg verkleuren.

Smeer regelmatig wat kurkenvet op de kurk van de hals. Het mondstuk gaat er dan makkelijker op en de kurk brokkelt minder snel af.

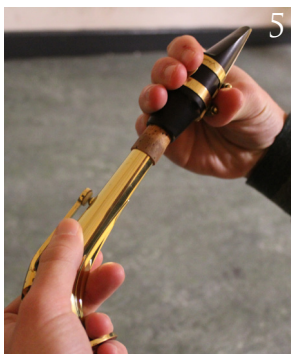
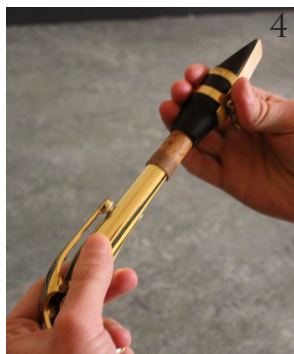
De body kan met een droge doek afgestoft worden. Haal ook eens een stofzuiger door de koffer. Denk erom dat bij het afstoffen je vinger of je doek niet aan een van de scherpe veertjes blijft hangen. Ze breken snel en zijn lastig te vervangen. Gebruik nooit zilverpoets of andere poetsmiddelen. Voor een mooi glimmend effect zijn speciale poetsdoeken te koop.

IN ELKAAR ZETTEN

1. Maak altijd eerst je rietje nat door het even in je mond te stoppen. maak het daarna vast aan je mondstuk door het onder de klem te zetten en de klem vast te draaien. Het rietje zit het beste wanneer je nog een heel dun zwart randje ziet als je het rietje tegen het mondstuk aandrukt. Denk eraan dat je hierbij geen kracht zet op de octaafklep.
2. Maak het mondstuk vast aan de hals door het op de kurk te draaien, eindig met het rietje onder.
3. Zet de hals met het mondstuk op de body en draai deze vast met het schroefje aan de zijkant van de body.
4. Zorg ervoor dat je altijd je band om hebt als je met je saxofoon gaat lopen of spelen.

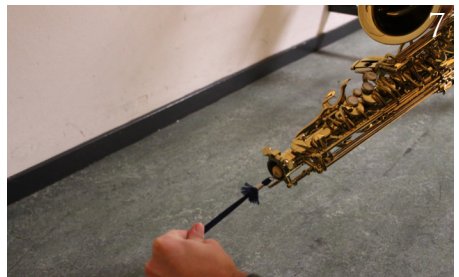

STAP VOOR STAP UITPAKKEN

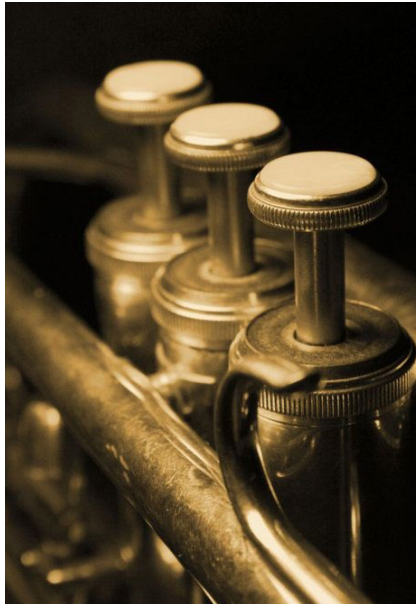

SCHOONMAKEN

VENTIELINSTRUMENT

ELKE DAG

Verwijder na het spelen zoveel mogelijk het vocht uit je instrument. Blaas het water via de waterklepjes naar buiten. Trek alle buizen los en schud het water hier zoveel mogelijk uit.

Veeg vingerafdrukken en transpiratievocht van het instrument, vooral op plaatsen waar het in contact geweest is met je handen en speeksel. Transpiratie en speeksel tasten het materiaal sterk aan.

Gebruik voor het reinigen een pluisvrije (katoenen) doek.

Laat ook van tijd tot tijd het koffer open staan, zodat het instrument kan drogen.

ELKE 6 MAANDEN

Inwendig schoonmaken

Het beste kun je hiervoor lauw warm water gebruiken met een beetje vloeibaar reinigingsmiddel b.v. Dreft of Badedas (Gebruik nooit kokend water en/of soda).

Leg het instrument ongeveer dertig minuten in het water, (b.v. in bad of plastic bak) en spoel dan het instrument goed uit met schoon stromend water.

Onderhoud ventielen

Voor het schoonhouden van de ventielen draai je eerst de ventieldoppen aan de onderkant eraf.

Draai de ventielen los en leg ze op volgorde neer. De meeste ventielen zijn genummerd. 1-2-3.

Veeg de ventielen goed af met een doek die niet pluist of vezeltjes achter laat.

Voor het poetsen van de binnenkant van de ventielhuizen bestaan speciale borsteltjes. Maar je kunt dit ook doen door een doek om een stukje rond hout ter grootte van een potlood te draaien en daarmee door het ventielhuis heen en weer te wrijven.

Bij het in elkaar zetten van de ventielen gebruiken we een paar druppeltjes ventielolie.

Onderhoud van de pompen

Een van de meest voorkomende problemen is dat de pompen niet meer schuiven. Dit kan verholpen worden door elke keer voordat je begint te spelen de pompen allemaal een keer op en neer te bewegen. Wanneer je merkt dat de pompen niet goed meer lopen, kun je ze met speciaal pompen vet insmeren. Gebruik geen vaseline, want bij hoge temperatuur drijft het weg en bij lage temperatuur stolt het.

Gebruik voor triggerpompen dun vet met keyoil (geen ventielolie!)

DRAAI VENTIELEN

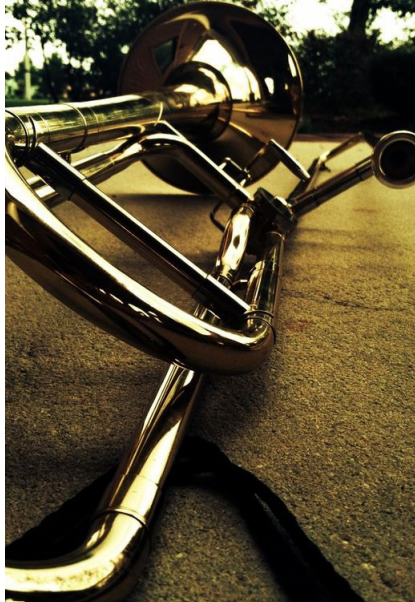
Bij draaiventielen moet je het volgende in de gaten houden: houd het betreffende ventiel ingedrukt, terwijl je er de stempomp uittrekt. Laat een paar druppels ventielolie door de opening in de behuizing lopen. Druk het ventiel verschillende keren in om de olie gelijkmatig te verdelen.

Als een ventiel na het smeren niet naar behoren loopt, moet je zowel het ventiel als de ventielbehuizing op stof en ander vuil controleren.

STAP VOOR STAP

TROMBONE

ELKE DAG

Veeg vingerafdrukken en transpiratievocht van het instrument, vooral op plaatsen waar het in contact geweest is met je handen en speeksel. Transpiratie en speeksel tasten het materiaal sterk aan. Gebruik voor het reinigen een pluisvrije (katoenen) doek. Laat ook van tijd tot tijd het koffer openstaan zodat het instrument kan drogen.

ELKE 2 MAANDEN DE SCHUIF

Het beste kun je hiervoor lauw warm water gebruiken met een beetje vloeibaar reinigingsmiddel b.v. Dreft of Badedas. (Gebruik nooit kokend water en/of soda).

Leg het instrument ongeveer dertig minuten in het water (b.v. in bad of plastic bak) en spoel dan het instrument goed uit met schoon stromend water.

De schuif kan gesmeerd worden met olie, cream of een van de samengestelde smeersels. Het beste is Slide-O-Mix. Dit is een vloeibare substantie in twee flesjes (klein/groot). Om de schuif zorgvuldig te behandelen, gaan we als volgt te werk:

1. Verwijder de buitenschuif en leg deze op een veilige plaats.
2. Pak de binnenschuif en spoel beide buizen goed door met lauwwarm water.
3. Doe enkele druppels van een mild afwasmiddel in de binnenkant van de buizen.
4. Haal met een speciale trekveer of doek al het vuil uit de binnenbuizen van beide schuifgedeelten en spoel het geheel goed na met water.
5. Maak de buitenkant van de binnenschuif goed schoon met een stofvrije zachte doek.
6. Herhaal stap 1 t/m 4 voor de buitenschuif.
7. Maak de binnenkant van de buitenschuif goed droog met een speciale tool, b.v. van Slide-O-Mix.
8. Druppel op de buitenkant van de binnenschuif een beetje vloeistof van Slide-O-Mix en schuif beide gedeelten een aantal keren over elkaar om de vloeistof goed te verdelen. Er zijn twee soorten Slide-O-mix, een alles-in-eenflesje en een setje van een kleine en grote fles. Bij gebruik van de set eerst vloeistof uit de kleine fles en vervolgens uit de grote fles aanbrenge-

9. Spuit een beetje water op de binnenschuif om de mengsels goed te mengen. Voordat een volgende onderhoudsbeurt nodig is, kun je geruime tijd volstaan met af en toe water te sprayen op de binnenschuif. De vloeistoffen blijven enige tijd aanwezig.

Verwijder na het spelen zoveel mogelijk het vocht uit het instrument. Blaas het water via de waterklepjes naar buiten. Trek alle buizen los en schud het water hier zoveel mogelijk uit.

ELKE 2 MAANDEN DE STEMBUIZEN

Om te voorkomen dat je bij het afstemmen geen beweging in de stembuizen meer kunt krijgen is het raadzaam het gedeelte dat over elkaar heen beweegt in te smeren met b.v. vaseline.

De stembuis zelf kan ook van binnen worden schoongemaakt met een mild afwasmiddel, waarna een grondige doorspoeling met lauwwarm water aan te bevelen is.

STAP VOOR STAP

SLAGWERK

ALGEMENE RICHTLIJNEN

Alle instrumenten vervoer je met koffer en hoes naar de repetitieruimte en je brengt ze ook weer ingepakt terug naar de opslag-ruimte. Zorg ervoor dat er niemand over hoezen, koffers of deksels kan vallen, lopen of rijden door ze ver genoeg aan de kant van de repetitieruimte te leggen.

Zorg dat je met 2 personen de grote instrumenten (marimba's, xylofoon, podiumdrumstel enz.) vervoert en til ook de grootste pauk met 2 personen in en uit de kist.

Voordat je het podiumdrumstel uitklapt, moet je ervoor zorgen dat het op de rem staat.

Bij het opbouwen en gebruiken van de stokkentangels zorg je ervoor dat er geen instrumenten (zoals beatrijng, shakers enz.) op de grond liggen.

Let erop dat je alle instrumenten weer goed ingepakt en op de juist genummerde plaats teruglegt.

Als je een instrument gebruikt en de repetitie voortijdig verlaat, dien je toch het instrument op te ruimen.

ST CECILIA

COLOFON

Met dank aan:

Rian de Boer

Joost van Bussel

Lieke Isbouts

Frans Jacobs

Els Meulendijks

Jos Meulendijks

Marc Meulendijks

Sophie de Ruijter

Patrick Smits

Peter Verweijen

Martijn de Zoete

18

94

ST. CECILIA

H A R M O N I E A S T E N